БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ХАНГАЛ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2025 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Аудитын код: БУА-2026/003/НА-СТА-ТТЗ

Аудитын газрын дарга,

тэргүүлэх аудитор: Д.Батцогт

Утас:70342580 Цахим хаяг: battsogtd@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол

Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: П.Содном

Утас: 70342716 Цахим хаяг: Sodnomp@audit.gov.mn

Цахим хуудас: www.audit.mn

Булган аймаг

2026 он

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант, 5-р баг, Булган сум, Булган аймаг,
63082, Утас/Факс:7034-2580
Цахим шуудан:bulgan@audit.gov.mn

2026.03.25 № 355

танай ________ ны № ________ т

ХАНГАЛ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ОРЛОГЧ Б.ГАНБАЯР ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Хангал сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Хангал сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар илэрсэн залруулагдаагүй нийт 387.3 сая төгрөгийн зөрчил бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь санхүүгийн тайлагналын эрх ба үүрэг, иж бүрэн тохиолдсон байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна. Тухайлбал

- Хангал сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар 14.4 сая төгрөгийн 6 төлбөрийн акт, 76.0 сая төгрөгийн 6 албан шаардлага, алдаа зөрчлийг дахин давтан гаргахгүй байх 220.0 сая төгрөгийн 6 зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна.
- Хангал сумын ИТХ-ын 2024 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн 2025 оны төсөв батлах тухай II/12 дугаар тогтоолын 3.2-д 4*6 харьцаатай лед дэлгэц 40.0 сая төгрөгөөр ОНХС-аас санхүүжүүлэхээр баталсан байхад худалдан авах ажиллагааг 2025 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдөр цахим системээр төсөвт өртөг нь 80.0 сая төгрөгөөр худалдан авахаар зарлаж, 2025 оны 03 дугаар сарын 14-ний өдөр гэрээг байгуулж, 2025 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдөр хүлээн авсан, 2025 оны 09 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 4/1/3 тоот тогтоолоор төсвийг гүйцэтгэл гарснаас 6 сарын дараа нэмэгдүүлж 77.0 сая төгрөгөөр баталсан,

Дээрх зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10-д "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 44.1-д "Захиалагч батлагдсан төсөвт туссан төсөл, арга хэмжээ бүрээр худалдан

6326050565

авах ажиллагааг үр ашигтай төлөвлөж, батална", 48 дугаар зүйлийн 48.2.1-д худалдан авах ажиллагааг батлагдсан төсөвт багтаан хуульд заасан хугацаанд зохион байгуулах" гэсэн заалтуудтай тус тус нийцэхгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Аудитын хугацаанд аймгийн Засаг даргын 2026 оны 02 дугаар сарын 25-ны өдрийн Б/13 дугаар тушаалаар сумын Засаг даргыг үүрэгт ажлаас чөлөөлөх захирамж гарсан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Хангал сумын ИТХ-ын 2025 оны төсөвт тодотгол хийх тухай тогтоолоор баталсан дүнгээс татварын орлого 98.7 хувийн биелэлттэй, Төсвийн тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.2.1 дэх заалтын дагуу аймгийн төсөвт 2190.4 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Хангал сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд тусгагдсан 6 зорилт, 141 арга хэмжээний хэрэгжилт 76.3 хувиар дүгнэгдсэн, хөтөлбөр арга хэмжээнд зориулан 10,491.7 сая төгрөгийг баталж, гүйцэтгэл 10,359.5 сая төгрөг буюу төсвийн 98.7 хувийг зарцуулжээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.БАТЦОГТ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1. ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		785,335.3	1,166,858.09
2	1.1.1 МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	446,736.57	790,450.66
3	1.1.3 АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	58,093.58	122,485.98
4	1.1.5 БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	224,817.5	253,921.45
5	1.1.7 БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	10	55,687.64	0
6	1.2 ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		2,612,036.15	3,054,921.14
7	1.2.1 УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	11а, 11б	91,547.58	59,546.65
8	1.2.2 ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	2,520,488.56	2,995,374.49
9	1.2.2.02 Биет хөрөнгө		1,676,004.91	2,151,440.84
10	1.2.2.03 Биет бус хөрөнгө	13	844,483.65	843,933.65
11	1 НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН 3=1+2		3,397,371.45	4,221,779.23
12	2.1 НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		2,963.18	107,582.53
13	2.1.1 БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		2,963.18	107,582.53
14	2.1.1.03 Өглөг		2,963.18	107,582.53
15	2.2 ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		3,394,408.27	4,114,196.7
16	2.2.1 Засгийн газрын хувь оролцоо		3,394,408.27	4,114,196.7
17	2.2.1.01 Засгийн газрын оруулсан капитал		249,447.08	249,447.08
18	2.2.1.08 Хуримтлагдсан үр дүн		3,117,170.37	3,836,958.79
19	2.2.1.09 Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		27,790.82	27,790.82
20	2 ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН 6=4+5		3,397,371.45	4,221,779.23

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН		5,198,758.2	5,999,840.92
2	1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО		4,284,546.67	4,877,268.92
3	1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар		393,554.43	375,368.45
4	1.1.1.03.1.01 Хувь хүний орлогын албан татвар		393,554.43	375,368.45
5	1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар		3,698,562.63	4,382,000.63
6	1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж		192,429.61	119,899.84
7	1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	695,354.34	1,122,572
8	1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого		0.0	23,650.92

9	1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		218,857.2	0.0
10	1.1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	3,237,676.7	4,202,310.13
11	1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ		3,237,676.7	4,202,310.13
12	1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,826,112.77	1,970,430.13
13	1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		868,859.79	888,597.98
14	1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		111,367.11	112,724.05
15	1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		370,436	389,557.97
16	1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал		43,918.58	47,103.7
17	1.1.2.01.1.05 Нормативт зардал		15.5	289
18	1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал		56,176.8	94,987.36
19	1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал		22,815.86	37,635.66
20	1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		40,609.14	23,501.01
21	1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал		311,913.99	376,033.4
22	1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,411,563.94	2,231,880
23	1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		1,961,081.5	1,797,530.79
24	1.2.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		1,339,176.85	1,077,742.36
25	1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VII)=(IV)-(V)		-1,339,176.85	-1,077,742.36
26	1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(VII)		621,904.65	719,788.43
27	2 Засгийн газрын хувь оролцоо		0.0	547,718.2
28	3 Хяналтын бус хувь оролцоо		0.0	547,718.2

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

№	Дансны нэр, төрөл	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө /өмч
1	1.1.1.1.1.1 2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,772,503.62		2,772,503.62
2	1.1.1.1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,772,503.62		2,772,503.62
3	1.1.1.1.7 Тайлант үеийн үр дүн	621,904.65		621,904.65
4	1.1.1.1 2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,394,408.27		3,394,408.27
5	1.1.1 2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	3,394,408.27		3,394,408.27

6	1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,394,408.27		3,394,408.27
7	1.7 Тайлант үеийн үр дүн	719,788.43		719,788.43
8	1 2025 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	4,114,196.7		4,114,196.7

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

№	Дансны нэр, төрөл	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1.1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	4,729,197.3	5,359,129.32
2	1.1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО	4,284,546.67	4,877,268.92
3	1.1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар	393,554.43	375,368.45
4	1.1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар	3,698,562.63	4,382,000.63
5	1.1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	192,429.61	119,899.84
6	1.1.1.1.03.8.01 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	13,360.09	11,866.33
7	1.1.1.1.03.8.02 Газрын төлбөр	131,086.45	62,115.78
8	1.1.1.1.03.8.03 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	47,983.06	45,917.73
9	1.1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	225,793.43	481,860.4
10	1.1.1.1.04.1 Нийтлэг татварын бус орлого	225,793.43	339,710.48
11	1.1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого	0.0	23,650.92
12	1.1.1.1.04.4 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	0.0	118,499
13	1.1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	218,857.2	0.0
14	1.1.1.2 НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,092,652.54	3,961,401.33
15	1.1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,092,652.54	3,961,401.33
16	1.1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,681,088.6	1,710,048.83
17	1.1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	868,533.1	887,845.27
18	1.1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	111,367.11	112,507.17
19	1.1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	370,436	389,557.97
20	1.1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал	33,757.34	41,251.8
21	1.1.1.2.01.1.05 Нормативт зардал	0.0	3,151
22	1.1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	55,181.2	82,903.65
23	1.1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал	22,535.86	36,794
24	1.1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	47,549.54	22,838.03
25	1.1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	171,728.46	133,199.94
26	1.1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,411,563.94	2,251,352.5
27	1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	1,636,544.75	1,397,727.99
28	1.1.2.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	1,368,651.28	1,020,129.49
29	1.1.2.2.01 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,368,651.28	1,020,129.49
30	1.1.2.2.01.1 Дотоод эх үүсвэрээр	1,368,651.28	1,020,129.49

31	1.1.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-1,368,651.28	-1,020,129.49
32	1.1.3.2 ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	29,365.5	33,884.42
33	1.1.3 САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-29,365.5	-33,884.42
34	1.1 НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	238,527.97	343,714.09
35	1.2 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	208,208.6	446,736.57
36	1 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	446,736.57	790,450.66

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	1. Төлөвлөгөө	2. Гүйцэтгэл
1	НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	10,491,696.50	10,359,545.14
11	Татварын орлого	4,941,303.30	4,877,268.92
110	3.1.01.1.1.1 Орлогын албан татвар	373,608.00	375,368.45
1100	3.1.01.1.1.1.1 Хувь хүний орлогын албан татвар	373,608.00	375,368.45
110001	3.1.01.1.1.1.1.01 Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого	256,646.10	256,022.87
110002	3.1.01.1.1.1.1.02 Үйл ажиллагааны орлого	30,000.00	32,487.63
110003	3.1.01.1.1.1.1.03 Хөрөнгийн орлого	76,461.90	66,654.68
110008	3.1.01.1.1.1.1.07 Шууд бус орлого	10,500.00	20,203.27
113	3.1.01.1.1.3 Хөрөнгийн албан татвар	4,424,235.20	4,382,000.63
113001	3.1.01.1.1.3.1 Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	4,381,751.80	4,339,434.50
113002	3.1.01.1.1.3.2 Бууны албан татвар	2,420.00	1,770.00
113004	3.1.01.1.1.3.4 Малд ногдуулах албан татвар	40,063.40	40,796.13
118	3.1.01.1.1.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	143,460.10	119,899.84
1180	3.1.01.1.1.8.1 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	25,463.00	11,866.33
118001	3.1.01.1.1.8.1.01 Улсын тэмдэгтийн хураамж	7,963.00	5,494.33
118006	3.1.01.1.1.8.1.06 Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	8,000.00	15.00
118009	3.1.01.1.1.8.1.08 Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	9,500.00	6,357.00
1181	3.1.01.1.1.8.2 Газрын төлбөр	60,847.40	62,115.78
118101	3.1.01.1.1.8.2.01 Газрын төлбөр	60,847.40	62,115.78
1182	3.1.01.1.1.8.3 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	57,149.70	45,917.73

118201	3.1.01.1.1.8.3.01 Ойн нөөц ашигласны төлбөр	42,841.70	32,924.54
118202	3.1.01.1.1.8.3.02 Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	2,058.00	550.19
118203	3.1.01.1.1.8.3.03 Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	11,200.00	11,393.00
118204	3.1.01.1.1.8.3.04 Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,050.00	1,050.00
12	3.1.01.1.2 Татварын бус орлого	5,550,393.20	5,482,276.23
120	3.1.01.1.2.1 Нийтлэг татварын бус орлого	279,000.00	334,017.48
120003	3.1.01.1.2.1.3 Торгуулийн орлого	205,000.00	273,058.12
120004	3.1.01.1.2.1.4 Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	74,000.00	60,959.35
122	3.1.01.1.2.3 Тусламжийн орлого	5,146,303.30	5,029,759.75
122005	3.1.01.1.2.3.5 Төсвөөс санхүүжих	5,146,303.30	5,029,759.75
123	3.1.01.1.2.4 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	125,089.90	118,499.00
123002	3.1.01.1.2.4.2 Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	125,089.90	118,499.00
II	3.1.01.2 НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	5,792,129.70	10,062,051.56
21	3.1.01.2.1 УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,190,367.00	9,048,193.46
210	3.1.01.2.1.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,951,430.90	1,746,553.71
2101	3.1.01.2.1.1.1 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	911,130.00	887,330.77
210101	3.1.01.2.1.1.1.01 Үндсэн цалин	424,116.80	418,618.51
210102	3.1.01.2.1.1.1.02 Нэмэгдэл	384,766.20	374,786.84
210103	3.1.01.2.1.1.1.03 Унаа хоолны хөнгөлөлт	34,234.00	31,604.45
210104	3.1.01.2.1.1.1.04 Урамшуулал	68,013.00	62,320.97
2102	3.1.01.2.1.1.2 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	113,891.30	112,448.00
210201	3.1.01.2.1.1.2.01 Тэтгэврийн даатгал	77,446.10	76,909.91
210202	3.1.01.2.1.1.2.02 Тэтгэмжийн даатгал	9,111.30	9,049.37
210203	3.1.01.2.1.1.2.03 ҮОМШӨ-ний даатгал	4,555.60	4,433.76
210204	3.1.01.2.1.1.2.04 Ажилгүйдлийн даатгал	4,555.60	4,411.05
210205	3.1.01.2.1.1.2.05 Эрүүл мэндийн даатгал	18,222.70	17,643.91
2103	3.1.01.2.1.1.3 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	465,463.90	389,557.97
210301	3.1.01.2.1.1.3.01 Гэрэл, цахилгаан	64,500.00	39,762.94
210302	3.1.01.2.1.1.3.02 Түлш, халаалт	397,663.90	347,195.03
210303	3.1.01.2.1.1.3.03 Цэвэр, бохир ус	3,300.00	2,600.00

2104	3.1.01.2.1.1.4 Хангамж, бараа материалын зардал	37,966.10	38,884.55
210401	3.1.01.2.1.1.4.01 Бичиг хэрэг	4,850.00	4,693.10
210402	3.1.01.2.1.1.4.02 Тээвэр, шатахуун	16,400.00	15,150.00
210403	3.1.01.2.1.1.4.03 Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,631.10	2,871.20
210405	3.1.01.2.1.1.4.05 Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	8,000.00	10,280.25
210406	3.1.01.2.1.1.4.06 Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,085.00	5,890.00
2105	3.1.01.2.1.1.5 Нормативт зардал	9,200.00	3,151.00
210503	3.1.01.2.1.1.5.03 Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	9,200.00	3,151.00
2106	3.1.01.2.1.1.6 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	134,517.80	123,059.45
210601	3.1.01.2.1.1.6.01 Багаж, техник, хэрэгсэл	17,300.00	16,254.90
210602	3.1.01.2.1.1.6.02 Тавилга	28,000.00	25,081.00
210604	3.1.01.2.1.1.6.04 Урсгал засвар	89,217.80	81,723.55
2107	3.1.01.2.1.1.7 Томилолт, зочны зардал	51,247.60	36,794.00
210701	3.1.01.2.1.1.7.01 Гадаад албан томилолт	42,597.60	31,368.50
210702	3.1.01.2.1.1.7.02 Дотоод албан томилолт	8,650.00	5,425.50
2108	3.1.01.2.1.1.8 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	38,863.00	22,128.03
210801	3.1.01.2.1.1.8.01 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	37,440.00	20,705.10
210803	3.1.01.2.1.1.8.03 Даатгалын үйлчилгээ	563.00	562.93
210804	3.1.01.2.1.1.8.04 Тээврийн хэрэгслийн татвар	300.00	300.00
210805	3.1.01.2.1.1.8.05 Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	110.00	110.00
210806	3.1.01.2.1.1.8.06 Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	450.00	450.00
2109	3.1.01.2.1.1.9 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	189,151.20	133,199.94
210901	3.1.01.2.1.1.9.01 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	171,251.20	119,896.04
210902	3.1.01.2.1.1.9.02 Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	17,900.00	13,303.90
213	3.1.01.2.1.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,238,936.10	7,301,639.75
2131	3.1.01.2.1.4.1 Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	2,236,236.10	7,298,979.75
213101	3.1.01.2.1.4.1.01 Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	2,236,236.10	2,229,220.00
213103	3.1.01.2.1.4.1.03 Төсвийн санхүүжилт	-	5,069,759.75
2132	3.1.01.2.1.4.2 Бусад урсгал шилжүүлэг	2,700.00	2,660.00

213209	3.1.01.2.1.4.2.08 Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,700.00	2,660.00
22	3.1.01.2.2 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,327,126.40	979,973.69
223001	3.1.01.2.2.4 Бусад хөрөнгө	1,327,126.40	979,973.69
23	3.1.01.2.3 ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	274,636.30	33,884.42
230001	3.1.01.2.3.1 Эргэж төлөгдөх зээл	274,636.30	33,884.42
8	3.1.01 ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	4,699,566.80	297,493.58
9	3.1 АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	(4,699,566.80)	(297,493.58)
7	3 Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	(4,699,566.80)	(297,493.58)
4	4 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	446,736,573.70
5	5 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	784,230,155.60
6	6 ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	56.00	54.00
61	6.1 БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2.00	2.00
610001	6.1.01 Төсвийн байгууллага	2.00	2.00
62	6.2 АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	27.00	26.00
620001	6.2.01 Удирдах ажилтан	7.00	8.00
620002	6.2.02 Гүйцэтгэх ажилтан	15.00	13.00
620003	6.2.03 Үйлчлэх ажилтан	5.00	5.00
65	6.5 ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	27.00	26.00
650001	6.5.01 Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	12.00	11.00
650009	6.5.09 Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	9.00	9.00
650011	6.5.11 Улс төрийн албан хаагч (УТ)	6.00	6.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	1. Тайлант он
1	1.1.1.1 НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	23,650.92
12	1.1.1.1.1 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	23,650.92
122	1.1.1.1.1.1 Тусламжийн орлого	23,650.92
1221	1.1.1.1.1.1.1 Хандив тусламж /дотоод/	23,650.92
12213	1.1.1.1.1.1.1.1 Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	23,650.92

350013	1.1.1.1.1.1.1.1.3 ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	710.00
350014	1.1.1.1.1.1.1.1.4 Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	21,223.42
350015	1.1.1.1.1.1.1.1.5 Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,717.50
II	1.1.1.2 НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	4,178.42
21	1.1.1.2.1 УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,178.42
210	1.1.1.2.1.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,178.42
2101	1.1.1.2.1.1.1 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	514.50
210102	1.1.1.2.1.1.1.2 Нэмэгдэл	514.50
2102	1.1.1.2.1.1.2 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	59.17
210201	1.1.1.2.1.1.2.1 Тэтгэврийн даатгал	59.17
2104	1.1.1.2.1.1.4 Хангамж, бараа материалын зардал	2,367.25
210401	1.1.1.2.1.1.4.1 Бичиг хэрэг	1,190.00
210402	1.1.1.2.1.1.4.2 Тээвэр, шатахуун	1,087.25
210403	1.1.1.2.1.1.4.3 Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	90.00
2108	1.1.1.2.1.1.8 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	710.00
210801	1.1.1.2.1.1.8.1 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	710.00
2109	1.1.1.2.1.1.9 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	527.50
210901	1.1.1.2.1.1.9.1 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	527.50
4	1.1.1 ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	19,472.50
5	1.1 АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	(19,472.50)
6	1 Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	(19,472.50)
10	3 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	6,220.51

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 154.4 сая төгрөгийн зөрчил[1] илэрч алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт байхгүй.

3.2 Албан шаардлага

Албан шаардлага өгөөгүй.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Шилэн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Шилэн дансны цахим хуудсанд 8 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх;" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж мэдээллийг бүрэн гүйцэт, тогтоосон хугацаанд байршуулж байх.

2. Орлогын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сумын татварын орлого нийт дүнгээрээ 119.6 хувиар биелэсэн ч 8 нэр төрлийн орлого 78419.1 мянган төгрөгөөр тасалсан,

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1 дэх “хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

***Өгсөн зөвлөмж*:** Орон нутгийн төсвийн төлөвлөсөн орлогын биелэлтийг хангуулж, төлөвлөлт гүйцэтгэлд дүн шинжилгээ хийж бодитой төлөвлөж байх.

3. Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн байгууллагуудын санхүүгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналт сул байгаагаас нийт 310297.6 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс 14368.5 мянган төгрөгийн 6 төлбөрийн акт тогтоож, 75973.3 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 6 албан шаардлага, алдаа зөрчлийг дахин давтан гаргахгүй байх 219955.8 мянган төгрөгийн 6 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1 дэх “хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

***Өгсөн зөвлөмж*:** Харьяа төсвийн шууд захирагчдыг байгууллагын дотоод хяналтын төлөвлөгөө гаргаж, хэрэгжүүлж байх, удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээг авах.

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2026 оны 10 дугаар сарын 01 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ИТХ	1	0.5			1	0.5	1	0.5				
ЗДТГ	1	2.5			1	2.5	1	2.5				
ОНХС	1	798.7			1	798.7	1	798.7				
Дүн	3	801.7			3	801.7	3	801.7				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
ЗДТГ			6	14.4	3	33.2	2	157.6				
ИТХ					2	2.8	2	6.4				
ОНХС					1	40.0	2	55.9				
Дүн			6	14.4	6	76.0	6	219.9				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
ТТЗ	1	0					1	0
	1	0					1	0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								